

Bedömargruppens bedömningar

Lärosäte Umeå universitet	Huvudområde/examen Förskolläraexamen	ID-nr A-2020-03-4936
<p>Bedömning av utvalda bedömningsområden</p> <p>Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat</p> <p>Bedömning i den tidigare utvärderingen: <i>Inte tillfredsställande</i></p> <p>I den tidigare utvärderingen framgår följande av bedömargruppens yttrande:</p> <p>”Bedömargruppen bedömer att utbildningen genom sin utformning och sitt genomförande möjliggör men inte säkerställer genom examination att studenterna när examen utfärdas har den kännedom och kunskap som identifieras i examensmålen för kunskapsformen Kunskap och förståelse. I självvärderingen presenterar lärosätet främst förväntade studieresultat samt varierande former för examination. De beskrivningar som lärosätet ger beskriver inte tydligt vad det är studenterna ska kunna och vilken kvalitet det som examineras ska ha. Inte heller intervjuerna eller de självständiga arbetena ger svar på bedömargruppens frågor om hur lärosätet säkerställer studenternas kännedom och kunskaper vid examen. Ett viktigt utvecklingsområde enligt bedömargruppen är att genom hela utbildningen tydliggöra sambanden mellan examensmål, kursmål, innehåll, examination och bedömning. Vidare anser bedömargruppen att lärosätet bör se över förutsättningarna för och kraven som det ställer på de självständiga arbetena för att organisera studenternas val av ämnesområde samt aktuell forskning i arbetena, så att det tydligare och mer explicit riktas mot det förskolepedagogiska området och/eller de ämneskunskaper som krävs för yrket.</p> <p>Lärosätet behöver också stärka arbetet med vetenskapsteori, kvalitativ och kvantitativ forskningsmetod samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.</p> <p>Som gott exempel vill bedömargruppen lyfta fram att progressionen i utbildningen är väl genomtänkt, såväl strukturellt som mer konkret i kurser genom utbildningen, samt att studenterna möter varierande former av examinationer.</p> <p>Vidare bedömer bedömargruppen att utbildningen möjliggör men inte säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna när examen utfärdas uppnått samtliga examensmål inom kunskapsområdena Färdighet och förmåga samt Värderingsförmåga och förhållningssätt. Lärosätet klargör inte i underlagen på vilka grunder det kan bedöma att studenterna har de förmågor och färdigheter som förväntas vid examen. Det är dessutom otydligt hur lärosätet utformar och genomför utbildningen så att studenterna erbjuds möjlighet att få färdigheter och förmågor gällande att utforma pedagogiskt arbete självständigt och tillsammans med andra. Bedömargruppen bedömer också att lärosätet behöver utveckla arbetet med hållbar utveckling, så att det både möjliggör och säkerställer studenternas förmåga att i enlighet med målet göra bedömningar utifrån en hållbar utveckling.</p> <p>Gällande jämställdhetsperspektivet i utbildningen bedömer bedömargruppen att lärosätet såväl</p>		

beaktar som kommunicerar och förankrar detta innehåll i undervisningen. Jämställdhetsintegreringen i kurserna visar på en tydlig och medveten progression och förankring i såväl kursinnehåll som examination vad gäller genus och jämställdhetsperspektiv. Bedömargruppen ser arbetet med jämställdhetsperspektivet som en av de främsta styrkorna i utbildningen.

Lärosätet följer systematiskt upp utbildningen och omsätter resultatet av uppföljningen i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkopplar till relevanta intressenter. Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande, lärosätet genomför systematiska avhoppsanalyser och vidtar eventuella åtgärder och det erbjuder studenterna individuellt stöd i olika former. Utbildningen har ett studentnära perspektiv där studenterna blir sedda och hörda.”

Uppföljning av bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat

Bedömning i uppföljningen: *Tillfredsställande*

Lärosätets analys av orsakerna till den ifrågasatta kvaliteten bedöms som tillfredsställande och de åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen bedöms som rimliga och ändamålsenliga.

Sammantaget anser bedömarna att de vidtagna åtgärderna ger tillräckliga förutsättningar för att lärosätet ska kunna säkra hög kvalitet i utbildningen.

Bilaga 2

Lärosätets åtgärdsredovisning

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Åtgärdsredovisning vid uppföljning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Lärosäte: Umeå universitet

Yrkesexamen: Förskollärexamen

Mallen för åtgärdsredovisning ska användas av lärosäten vars utbildningars kvalitet har blivit ifrågasatt i UKÄ:s utbildningsutvärdering. Mallen består av de bedömningsområden som ingår i utbildningsutvärdering:

- **Förutsättningar**
- **Utformning, genomförande och resultat**
- **Doktorandperspektiv**
- **Arbetsliv och samverkan**

Mallen ska användas för de bedömningsområden som erhållit omdömet Inte tillfredsställande. Vilket eller vilka bedömningsområden som inte bedömts som tillfredsställande framgår av UKÄ:s beslut och bedömargruppens yttrande. För de bedömningsområden som bedömts som tillfredsställande ska inte någon redovisning göras.

Instruktioner för uppföljning finns på UKÄ:s webbplats och i dokumentet *Vägledning för uppföljning av utbildningar med ifrågasatt kvalitet* (UKÄ 2018). För information om de bedömningsområden som ingår i utbildningsutvärdering, se *Vägledning för utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå* (UKÄ 2016, reviderad 2018).

- Åtgärdsredovisningen indelas i enlighet med rubrikerna som anges nedan. Eventuella underrubriker kan lärosätet fritt besluta om.
- Lärosätet ombeds att först redovisa sin **analys** av bristerna och sedan en **redogörelse av de åtgärder** som genomförts i relation till bristerna.
- Lärosätet ombeds att endast fokusera på den bedömningsgrund eller del av bedömningsgrund som bedömts ha brister. Eventuella bedömningsgrunder eller delar av bedömningsgrunder som inte bedömts ha brister behöver inte redogöras för.
- De åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen ska vara genomförda och ska beskrivas så att de kan relateras till utbildningens tidigare uppläggnings.
- Åtgärdsredovisningen ska kunna stå för sig själv, dvs. den ska inte inkludera länkar. Nya eller reviderade kursplaner och utbildningsplaner bör laddas upp i UKÄ Direkt. Alla källor ska vara tillgängliga för bedömargruppen vid förfrågan.
- Om åtgärdsredovisningen relaterar till åtgärder som gäller lärar- eller handledarresurser ska tabell över personal fyllas i som bilaga till åtgärdsredovisningen.
- Antalet sidor på åtgärdsredovisningen. *För bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat ska åtgärdsredovisningen max omfatta två sidor per*

bedömningsgrund/mål. Enligt UKÄ 2019-09-18 Förtydliganden vid återförandekonferensen via Ulrika Thafvelin, Senior utredare UKÄ

- För övriga bedömningsområden gäller max 8 000 tecken (med blanksteg) per bedömningsområde, exklusive mallens rubrik och inledande text. Mallens formgivning och marginaler ska inte ändras.
- Åtgärdsredovisningen och eventuella bilagor laddas upp och registreras i UKÄ Direkt senast det datum som angetts i UKÄ:s beslut. Se Användarmanual för UKÄ Direkt.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Inledande analys och åtgärdsredovisning rörande genomgående brister

Den brist som UKÄ:s bedömargrupp pekar på för samtliga granskade examensmål rör säkerställandet av att studenten har uppnått målen och de förväntade studieresultaten (FSR). En annan allvarlig anmärkning som rör flera examensmål är bristfällig kvalitet i en betydande andel examensarbeten, vilket indikerar bakomliggande svagheter i studenternas kännedom om forsknings- och utvecklingsarbete (mål 1), skolning i forskningsmetoder och vetenskapsteori (mål 2) samt kritiskt-analytiskt arbetssätt (mål 3). Inledningsvis analyseras dessa genomgående brister samlad, följt av en samlad beskrivning av de åtgärder som vidtagits för att komma tillrätta med dem. Därefter behandlas under respektive examensmål de brister som inte omfattas av punkterna i inledningsavsnittet. Under varje mål ges även exempel på hur examensmål, FSR, examination och bedömningskriterier kopplas till varandra. Exemplet täcker en variation av kurser för att synliggöra hur vi har åtgärdat bristerna avseende de kritiska punkterna.¹ För programstruktur, se [bilaga 1](#).

A. Analys av brister rörande säkerställande av examensmål

UKÄs bedömargrupp framför genomgående att det är otydligt vad studenterna ska kunna och vilken kvalitet det examinerade ska ha. Ett viktigt utvecklingsområde är därför att utbildningen igenom tydliggöra sambanden mellan examensmål, kursmål, innehåll, examination och bedömning. Vi bedömer att bristerna i säkerställandet av studenternas kunskaper inte primärt gällt examinationerna, även om dessa ibland inte var tillräckligt väl beskrivna. Bristerna låg främst i *bedömningen* av examinationsuppgifterna. Vår analys är att bakomliggande brister funnits på flera nivåer.

Den första och grundläggande bristen rör de inblandade lärarnas kompetens och vana att arbeta med hela kedjan mål, förväntade studieresultat, innehåll, examination och i synnerhet bedömningskriterier. Det har funnits goda exempel på tydlig bedömning, men dessa exempel har varit för få och inte spridits generellt. Här har vi identifierat ett behov av fortbildning för att stärka varje lärares kompetens och av utvecklad kollegial diskussion för att upprätthålla en god gemensam kvalitetsnivå.

För det andra har styrdokument och rutiner brustit i alltför stor utsträckning; framför allt har bedömningskriterier varit otillräckliga eller saknats helt. Vanligt förekommande brister är bl.a. större fokus vid muntlig examination på *hur* de examinerande delarna ska genomföras (t.ex aktivt deltagande i seminarium) än *vad* studenten ska kunna för godkänt resultat, och vid skriftlig examination fokus på *form* snarare än innehåll (ex referenser i viss omfattning enligt visst referenssystem).

För det tredje behövs en tydlig organisation och ansvarsfördelning i en utbildning med flera medverkande institutioner. Här har även flera interna översyner pekat på behovet av att utveckla och förstärka det övergripande programansvaret för kursutveckling, kvalitetssäkring och utvärdering.

För det fjärde borde de brister som uppstått ha fångats upp i det systematiska övergripande kvalitetsystemet. Att så inte skett pekar på att det finns luckor i det som behöver åtgärdas, särskilt när det gäller hur det reella säkerställandet av lärandemål följs upp.

Åtgärder

¹ På grund av utrymmesskäl måste antalet exempel begränsas. Fler exempel kan ges om så erfordras.

Ett genomgripande översyns- och utvecklingsarbete för att tydliggöra hela kedjan från examensmål till bedömningskriterier har genomförts. Följande åtgärder har vidtagits:

A1. Kompetenshöjningsinsatser har genomförts för att berörda lärare och kursansvariga ska bli bättre på att utgå ifrån och länka samman examensmål, FSR, innehåll, examination och bedömning i planering av och genomförande av undervisning och examination. En halvdag och en heldag anordnades 2019 vid TUV, institutionen med störst andel kursansvar i programmet. I april 2020 planerades en utvecklingsdag för alla lärare i Umu:s lärarprogram². Under oktober 2020 planeras ytterligare insatser med samma syfte. Vidare ska den gemensamma utvärderings/planeringsdag som årligen äger rum vid TUV för förskolläro- och fritidsläroprogrammen före läsårsstarten fortsättningsvis till stor del ägnas åt utvärdering och översyn av kursplaner, examination och bedömning.

A2. De flesta programkurserna har genomgått en översyn med avseende på relationen mellan examensmål, förväntade studieresultat, innehåll och examination och bedömning. Arbetet har utgått från kursplanernas lärandemål (FSR) och tydliggjort kopplingen mellan examensmål och FSR. Riktlinjerna för examinationerna har förtydligats i syfte att stimulera önskat lärande och pröva avsedda kunskaper och färdigheter. Merparten av arbetet har rört bedömning av studenters kunskaper och formulering av betygs-kriterier. Metoden har varit att spjälka upp FSR i avgränsade bedömningsområden och beskriva vilka kunskaper, färdigheter eller värderingsförmågor studenterna ska visa för betyget godkänd för vart och ett av dem på utbildningens examinationer. För VG används formuleringar som tydligt definierar högre kvalitet, och ibland också högre krav på omfattning, utförlighet och självständighet. Slutligen har kriterierna sammanställts överskådligt. Studieguiderna för kurserna har reviderats utifrån förändringarna i kursplaner och bedömningskriterier. Under respektive mål i åtgärdsredovisningen återfinns kortfattade exempel på kedjan från mål till bedömningskriterier efter översynen. I [bilaga 2](#) ges några typexempel på bedömningsmatriser/-mallar i sin helhet i relation till olika examinationsformer (muntlig, skriftlig, VFU).

A3. Programmets ledning, ansvarsfördelning och stödresurser har utvecklats sedan 2019 med tydligare utbildningsledaransvar för respektive program och kompetensförstärkning genom nyanställning av utbildningsledare (totalt en heltid) från februari 2020. En översyn av ansvars- och arbetsfördelningen vid Lärarhögskolans (LH) kansli har genomförts vid årsskiftet 2019/20 och implementeras från mars 2020. Översynen har lett till en omfördelning av arbetsuppgifter för att stärka arbetet med granskning av kursplaner samt med övriga komponenter i kvalitetssystemet.

A4. Lärarhögskolan har infört ett nytt inslag i det systematiska kvalitetsarbetet i form av en samlad uppföljning av kursplaner med avseende på säkerställande av examensmål, kontinuitet och progression ([bilaga 3a och 3b](#)). Denna uppföljning sker vart tredje år, i tillägg till den befintliga matrisen med FSR relaterade till examensmål.

B. Analys av brister rörande studenternas vetenskapliga skolning och examensarbetenas kvalitet

UKÄ:s bedömargrupp pekar på att en hög andel examensarbeten har brister vad gäller aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, vetenskapsteori, forskningsmetoder, samt studenternas förmåga att vara kritiska, systematiska och reflekterande. Granskarna framhåller också att UmU bör se över förutsättningar och krav för de självständiga arbetena i fråga om val av ämnesområde och aktuell forskning så att de tydligare riktas mot det förskolepedagogiska området och/eller ämneskunskaper som krävs för yrket. Arbetet med vetenskapsteori, kvantitativ och kvalitativ forskningsmetod samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet behöver stärkas.

² Dock uppskjuten till augusti (inför terminsstart) pga Covid-19.

Vår analys är att de bakomliggande orsakerna till bristerna ovan dels funnits i uppläggning och innehåll i kurserna som föregår examensarbetet, dels i kursplan och anvisningar för samt uppläggningsen av examensarbetet. Den tidigare strukturen, som innebar att utbildningen introducerade vetenskapsteori och forskningsmetoder under år 1 och att forskningsmetodmoment vävdes in i ett antal påföljande kurser, var klart otillräcklig. Bristerna i uppläggning och innehåll och i synnerhet frånvaron av en kurs i vetenskaplig metod i nära anslutning till examensarbetet har sannolikt varit till stor nackdel för kvaliteten på examensarbetena. Det har medfört att studenterna startat från en alltför låg kunskaps- och färdighetsnivå, vilket också belastat tiden för handledning. Kursplanen för examensarbetet hade en bristfällig koppling till examensmålen. Studieanvisningarna var omfattande och blandade krav för godkänt med råd och riktlinjer, vilket ledde till otydligheter beträffande ämnesval och vad som krävdes för godkänt. Kriterierna för godkänt var av blandad karaktär, en del goda men många allt för bristfälliga, Vi konstaterar också att strukturerna och rutinerna för att fånga upp och åtgärda sådana brister, t ex vid kursplanearbete eller granskning av examensarbeten, har varit otillräckliga och att formerna för handledarkollegium och koordinering av lärolagets arbete behövt utvecklas. Vi ser slutligen en lucka i det övergripande kvalitetssystemets förmåga att fånga upp brister i de självständiga arbetena.

Åtgärder

Ett omfattande arbete har genomförts för att komma tillrätta med de brister som bedömargruppen har identifierat. Följande åtgärder har vidtagits:

B1. Kraven att studenterna ska kunna relatera innehåll, analys och bedömning till aktuell forskning och utvecklingsarbete (mål 1, 3) har preciserats och stärkts i ett stort antal kurser. Också kraven på att behandla relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (mål 2) har tydliggjorts och skärpts i ett flertal kurser. En stor del av examinationerna på kurser före examensarbetet ställer numera högre krav på att studenten genomför och redovisar egna smärre undersökningar i förskoleverksamhet, tydligt kopplade till forskning och utvecklingsarbete. Kurser primärt inriktade på att stärka studentens kunskap och förståelse i vetenskapsteori, forskningsmetod, analys och framställning av vetenskapliga texter (mål 2) har reviderats, främst Kunskap, vetenskap och forskningsmetodik (6LU006), Utbildningsvetenskap, undervisning och lärande (6PE220) samt Examensarbete (6PE289). Därtill har en ny kurs, Forskningsmetod och profession (6PE288), tagits fram och ges från ht 20 i anslutning till examensarbetskursen ([bilaga 4](#)). Den fördjupar kunskaperna från "Kunskap, vetenskap och forskningsmetodik" och från metodinslag i andra kurser samt förbereder för examensarbetet genom att framtagandet av en forskningsplan är ett centralt innehåll i kursens undervisning och examination. Även kursplanen för examensarbetet samt bedömningskriterier kopplade till examination har reviderats genomgående.

B2. Kursplanen för Examensarbete (6PE289) har reviderats, och beskriver mycket tydligare koppling till aktuell forskning och det förskolepedagogiska området som kunskapsområde, samt har en omformulerad och utvecklad uppsättning FSR. En ny studieguide har utarbetats som behandlar förväntade studieresultat, arbetsgång och bedömningskriterier betydligt mer samlat och distinkt än föregångaren. Här har också kraven på ämnesval (mål 1) tydliggjorts och skärpts ([bilaga 5a, 5b](#)).

B3. Rutiner och ansvarsområden har tydliggjorts för de regelbundet återkommande lärolagsmötena med handledare, examinatore och för examensarbetskollegiet. I dessa fora behandlas utvecklings- och bedömningsfrågor. Examensarbetskollegiet kommer fortsättningsvis vid sina möten två ggr/år särskilt behandla kedjan från examensmål till examination och bedömning/kriterier med avseende på hur studenters lärande mot målen möjliggörs och hur man säkerställer att de nått målen.

B4. Lärarhögskolans reviderade handläggningsordning för kvalitetsarbetet (se ovan) innebär att självständiga arbeten inom LHs domän fortsättningsvis kommer att granskas vart tredje år av kollegor inom UmU och vart sjätte år genom extern granskning. Denna åtgärd bedöms bli central för att säkerställa kvaliteten på och ett fortlöpande kvalitetsarbete med examensarbetena.

Sammanfattningsvis innebär översynen av relationen mellan examensmål, FSR, innehåll och examination samt utvecklingen av bedömningskriterier att kraven på forskningsanknytning, vetenskaplig metod och kritisk analys höjts i utbildningen generellt och i examensarbetet.

Mål 1. Kunskap och förståelse: visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.

UKÄs bedömargrupp: (a) utöver den ovan behandlade kritiken av säkerställande, kedjan från examensmål till bedömning samt brister i de självständiga arbetena, påpekar bedömargruppen att en del presenterade FSR i självvärderingen mer riktas mot färdighet och förmåga än mot kunskap och förståelse, och (b) Ämnesvalet för vissa examensarbeten ligger utanför det förskolepedagogiska området.

Analys: (a) tidigare FSR och bedömningskriterier har i åtskilliga fall alltför lite synliggjort förskolepedagogiska kunskaper eller ämneskunskaper och i synnerhet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Avseende det självständiga arbetet ställdes mycket låga krav på hänvisningar till andra vetenskapliga arbeten. Som UKÄ uppmärksammat, låg ett antal FSR under fel kunskapsgrund. (b) Den tidigare kursplanen och studieguiden för examensarbetet var inte tillräckligt tydliga vad gäller ämnesval för examensarbetet, vare sig för studenter eller bedömande lärare.

Vidtagna åtgärder: (a) Kursplaneöversynerna (se A2) innebär att FSR tydligare lyfter fram kunskap och kännedom inom berörda områden och att FSR hamnar under rätt kunskapsgrund. (b) Vi har ovan berört en serie åtgärder för att höja kvaliteten på examensarbetet där särskilt revideringen av examensarbetskursen (B2) och ett utvecklat kollegialt arbete (B3) medför tydligare avgränsning av ämnesval.

Exempel på säkerställande av studenternas kunskaper och förståelse³

Kurs	Lärandemål/FSR	Examination	Ex på bedömningskriterier för Godkänt
6LÄ063 15 hp Språk, litteracitet och barnlitteratur	- visa kunskap om barns språkutveckling upp till förskoleklassåldern och kunna tillämpa relevanta språkvetenskapliga begrepp i beskrivningar av denna (n) - visa kunskap om grundläggande läs- och skrivinlärning samt relatera den till förskolans och förskoleklassens styrdokument (n)	Skriftlig, individuell hemtentamen	Studenten kan - redogöra för barns språkutveckling upp till skolåldern samt kan beskriva, anpassa och värdera olika språkstimulerande aktiviteter utifrån aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. - beskriva tänkt arbete vid en förskoleavdelning för att stärka alla barns skriftspåksutveckling genom att utgå från de didaktiska frågorna vad, hur och varför samt motivera val av arbetssätt genom hänvisningar till kurslitteraturen och Lpfö 18.
6PE252, 10hp Förskolans uppdrag och arbetssätt 2	- definiera förskollärares ansvar att på olika sätt samarbeta med hemmen samt samverka med lärare i förskoleklassen, skolan och fritidshemmet (n)	1. Skriftlig individuell inlämningsuppgift om innehåll och genomförande av utvecklingssamtal	1. Studenten kan med utgångspunkt i forskning och utvecklingsarbete - redogöra för tre aspekter som är viktiga att beakta när det gäller genomförande och tre rörande innehåll i samtalet. - beskriva och reflektera över potentiella dilemman i detta arbete, och hur de kan hanteras.

³ Färgmarkeringar i tabellerna: vit bakgrund: grundläggande nivå; blå bakgrund: befästande nivå; rosa bakgrund: fördjupande nivå. Samtliga presenterade bedömningskriterier är antingen nya eller åtskilligt reviderade. I parentes efter respektive FSR anges eventuella förändringar enligt följande: (n) för nytt FSR, (d) för reviderat FSR och (g) för gammalt FSR.

	- redogöra för vad undervisning om och i barns inflytande innebär, samt hur den kan genomföras i förskolan (n)	2. Skriftlig individuell hemtentamen om demokrati, inflytande och delaktighet.	2. Utifrån aktuell forskning kan studenten definiera vad undervisning om/i demokrati, inflytande och delaktighet innebär i förskolan och diskutera hur den kan genomföras.
6PE289 15hp Examensarbete för förskolläraexamen	- identifiera och beskriva ett problemområde med relevans för det förskolepedagogiska området (n) - redogöra för centrala begrepp och aktuell forskning med relevans för det identifierade problemområdet (n)	- Genomföra och framlägga ett examensarbete	Studenten kan - redovisa ett avgränsat problemval med tydlig relevans för det förskolepedagogiska området. Valet motiveras med stöd i aktuell forskning, - redogöra för aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som tydligt hänger samman med studiens syfte och frågeställningar, - redovisa teori och centrala begrepp i förhållande till problemområdet.

Mål 2. Kunskap och förståelse: visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

UKÄs bedömargrupp: utöver kritiken rörande säkerställande, kedjan från examensmål till bedömning samt brister i de självständiga arbetena (se ovan) framhåller bedömargruppen att UmU inte klargör hur relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet behandlas och hur studenternas kunskap och förståelse på denna punkt säkerställs.

Analys: Även om inslag om sambandet mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet existerade i en rad kurser, lyftes denna aspekt otillräckligt fram i kursplaneinnehåll och i förväntade studieresultat. Även kursplan och bedömningskriterier för det självständiga arbetet var oklara avseende användning av teori: För godkänt framgick t ex att ”eventuell teori ska redovisas”.

Vidtagna åtgärder: Översynen av kursplaner, examinationer och bedömningskriterier samt tillskapandet av en ny kurs (6PE288) har lett till ett tydligt och förstärkt fokus på kännedom om teori och metod samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Vi ser den nya kursen som en särskilt viktig förbättring.

Exempel på säkerställande av studenternas kunskaper och förståelse

Kurs	Lärandemål/FSR	Examination	Ex på bedömningskriterier för Godkänt
6LU006 7,5 hp Kunskap, vetenskap och forskningsmetodik (UK)	- visa kunskap om och förståelse av skollagens krav på att utbildning ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (g) - visa grundläggande förståelse för olika vetenskapliga metoder såsom kvantitativa och kvalitativa metoder och den roll hypoteser, teorier, observationer och statistisk metodologi spelar i dessa (g) - visa grundläggande förståelse av metoder för att systematisera och värdera information. såsom argumentationsanalys, statistisk metodologi och källkritik (g)	FSR examineras i sals-tentamina som täcker kursens båda delar: (1) kunskapsteori och vetenskapsteori (2 tentamina), (2) argumentationsanalys, källkritik och statistik (3 tentamina).	(1) Studenten kan (a) redogöra för och diskutera skolans kunskapsuppdrag, (b) karakterisera grunddrag i vetenskaplig metod och kontrastera denna mot pseudovetenskap, (c) identifiera grunddrag i kvalitativ och kvantitativ metod, (d) redogöra för och illustrera metoder för att kritiskt värdera information, (f) diskutera innebörden av beprövad erfarenhet (2) Studenten kan bl.a. (a) bedöma och motivera en artikels innehåll utifrån källkritiska kriterier (tentamen i argumentationsanalys) och identifiera fördelar med slumpmässigt urval, (b) klargöra vad som menas med att ett resultat är statistiskt säkerställt, (c) redogöra för olika steg i en statistisk undersökning

<p>6PE220 8 hp Utbildningsvetenskap, undervisn. o. lärande för förskolan</p>	<p>- redovisa och diskutera hur ett vetenskapligt förhållningssätt kan utgöra grunden för förskollärares didaktiska överväganden (n) - redogöra för och särskilja den vetenskapsteoretiska grunden för kvalitativa studier (n)</p>	<p>(1) Examinering i grupp, baserat på tre barnobservationer (2) Skriftlig rapport utifrån vetenskaplig praxis. Undersökningen bygger på en intervju med förskollärare</p>	<p>1) Studenten kan, utifrån beskrivning av barnens behov och därtill relaterad utvecklingspsykologisk forskning, presentera och resonera kring tre didaktiska scenarier. 2) Studenten kan - klargöra relationen mellan vetenskap och beprövad erfarenhet utifrån studien. - beskriva den vetenskapliga metoden och koppla till studiens syfte.</p>
<p>6PE288 7,5hp Forskningsmetod och profession (UK)</p>	<p>- redogöra för och diskutera vad systematiskt arbetssätt grundat på vetenskap och beprövad erfarenhet innebär, samt dess betydelse för förskollärares professionsutövande (n) - förklara vad som utmärker kvalitativa resp. kvantitativa forskningsmetoder och skillnader i den kunskap som forskning med kvalitativ resp. kvantitativ ansats kan generera inom det förskolepedagogiska området (n)</p>	<p>1. Examinering i grupp. Varje student söker, granskar och presenterar en vetenskaplig artikel inom det förskolepedagogiska fältet, inom området för sitt tilltänkta examensarbete. 2. Skrivande av individuell forskningsplan inför examensarbetet som framläggs i mindre grupp där planerna ventileras 3. Muntlig opponering på kurskamrats forskningsplan i mindre grupp.</p>	<p>1. Seminarium: Studenten kan redogöra för litteratursökning, presentera och kritiskt diskutera artikelns innehåll och uppbyggnad utifrån vetenskaplig praxis, samt hur resultat och slutsatser kan ligga till grund för förskollärares professionsutövande och systematisk utveckling av förskolepraktik. (2) Forskningsplan: Studenten kan presentera och motivera (a) syfte och frågeställningar inom det förskolepedagogiska området och därvid relatera till vetenskapliga källor, (b) val av relevant teori, (c) val av metod, kopplat till syfte och frågeställningar, och vilken slags kunskap som ska genereras. Studenten kan jämföra med en annan, icke vald metod. Här ska relationen mellan kvantitativ och kvalitativ metod beröras. (3) Opponering: Granska och föra en konstruktiv dialog utifrån (2) ovan, samt hur studiens resultat kan ligga till grund för arbete på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.</p>
<p>6PE289 15hp Examensarbete för förskollärares examen</p>	<p>- beskriva och motivera val av relevant vetenskaplig metod och teori i förhållande till det identifierade forskningsproblemet (n) - förklara och diskutera relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för förskolans utbildning (n)</p>	<p>- Genomföra och framställa ett skriftligt examensarbete - Muntligt försvara eget examensarbete samt kritiskt granska och diskutera en annan students arbete vid ett avslutande oppositionsseminarium.</p>	<p>Studenten kan - påvisa sitt eget bidrag genom att redogöra för kunskapsläget inom studiens problemområde, - redovisa teori och centrala begrepp, - redovisa och motivera val av vetenskapliga metoder för datainsamling och analys och diskutera etiska överväganden, - resonera med författaren om vetenskaplig grund - beprövad erfarenhet i studien</p>

Mål 3. Färdighet och förmåga: visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.

UKÄ:s bedömaregrupp: utöver kritiken av säkerställande, kedjan från examensmål till bedömning samt brister i de självständiga arbetena saknas exempel på hur förmågan att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över *andras* erfarenheter och *relevanta forskningsresultat* säkerställs. Många självständiga arbeten uppvisar brister när det gäller studenternas förmåga att vara kritiska, systematiska och reflekterande.

Analys: Vetenskapliga verktyg för att självständigt bygga på och ha ett kritiskt analytiskt förhållningssätt till andras erfarenheter och forskningsresultat har delvis saknats. Det har funnits tillfällen att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och värdera forskning och utvecklingsarbete, men systematik och tydlighet i kursplaner och examinationer har delvis brustit. Vi bedömer att studenterna redan tidigare givits varierade tillfällen att ta del av andras erfarenheter, men att säkerställandet av kunskaper och förståelse på denna punkt behövde utvecklas och synliggöras. Vidare var kursplanen för examensarbetet i avsaknad av FSR som berör ”förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata,

systematisera och reflektera”. Även bedömningskriterierna var bristfälliga avseende denna aspekt. Krav ställdes för betyget VG, men inte för betyget Godkänt.

Vidtagna åtgärder: Genom de åtgärder som beskrivits i avsnitt B samt under mål 1 och mål 2 ovan får studenterna en förbättrad grund för att självständigt och kritiskt analysera andras erfarenheter och forskningsresultat. Skärpta FSR och framtagandet av explicita bedömningskriterier på dessa punkter är centrala för att studenterna ska uppnå examensmål 3.

Exempel på säkerställande av studenternas kunskaper och förståelse

Kurs	Lärandemål/FSR	Examination	Exempel på bedömningskriterier för Godkänt
6PE220, 8 hp Utbildningsvetenskap, undervisning och lärande för förskolan (UK)	<ul style="list-style-type: none"> - med stöd planera och genomföra en vetenskaplig studie som bygger på intervju med förskollärare (g) - systematiskt och kritiskt reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat (n) 	genomföra undersökning och framställa en skriftlig rapport utifrån vetenskaplig praxis. Undersökningen bygger på en intervju med förskollärare.	I rapporten ska studenten <ul style="list-style-type: none"> - relatera undersökningens syfte och frågeställningar till forskning och kurslitteratur inom området, - systematiskt bearbeta, sammanställa och analysera empirin enligt vetenskaplig praxis. - diskutera, kritiskt reflektera över resultaten utifrån erfarenhet och forskning
6PE221, 6 hp Specialpedagogik för förskolan (UK)	<ul style="list-style-type: none"> - identifiera och tolka olika uttryck för barn i behov av särskilt stöd på organisations-, grupp- och individnivå (n) - analysera och föreslå åtgärder på olika nivåer för att stimulera varje barns lärande och utveckling i relation till verksamhetens mål (d) 	<ul style="list-style-type: none"> - Muntlig redovisning av workshop i grupper ("arbetslag") om barn i svårigheter i förskola (se nedan). Varje student redovisar enskilt i varje steg. Studenten ska självständigt analysera en genomförd kartläggning på organisations-, grupp- och individnivå, föreslå en handlingsplan med mål på kort och lång sikt för att främja barnets lärande och utveckling, samt anpassningar och åtgärder på olika nivåer, samt föreslå uppföljning och utvärdering. 	Utifrån andras erfarenheter och aktuell forskning kan studenten (a) konkret beskriva och kritiskt analysera barnets situation i förskolan och vad som saknas i kartläggningen på organisations-, grupp- och individnivå, (b) ingående beskriva och analysera sammanhang då svårigheter uppstår, (c) beskriva avgränsade och utvärderingsbara mål i handlingsplanen med tydlig koppling till läroplanens mål, (d) beskriva och diskutera realiserbara förslag på anpassningar och åtgärder på organisations-, grupp- och individnivå som väl relaterar till målen och beskrivna svårigheter
6PE289 15hp Examensarbete för förskolläraryxamen	<ul style="list-style-type: none"> - kritiskt, systematiskt och självständigt bearbeta och tolka insamlade data i enlighet med vetenskapliga och etiska principer (n) 	<ul style="list-style-type: none"> - Genomföra och skriftligt framlägga ett självständigt arbete, - Muntligt försvara examensarbetet samt kritiskt granska och diskutera en annan students arbete vid ett avslutande oppositionsseminarium. 	Studenten kan (a) beskriva vedertagna forskningsetiska principer och hur de beaktats i studien (b) systematiskt tolka insamlade data, (c) grunda slutsatser och diskussion på eget resultat och analys, relateras till tidigare forskning och teori, och diskuteras utifrån relevansen för det förskolepedagogiska området, (d) självständigt och kritiskt diskutera studiens tillförlitlighet och reflektera över begränsningar i uppläggning och genomförande. (e) med författaren diskutera hur examensarbetets huvudsakliga resultat kan ligga till grund för utveckling av förskolepraktiken.

Mål 4. Färdighet och förmåga: visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

UKÄ:s bedömaregrupp framför, utöver kritiken ovan rörande säkerställandet och kedjan från examensmål till bedömning, att informationen om hur utbildningen inom det ämnesdidaktiska genomförs är bristfällig.

Analys: Vår bedömning är att befintliga ämnesdidaktiska inslag i utbildningen dels var bristfälligt beskrivna i självvärderingen, dels att sådana inslag behövde förstärkas och utvecklas.

Vidtagna åtgärder: Innehåll och genomförande i de ämnesdidaktiska kurserna har reviderats, och en översyn av FSR – examination – bedömning har genomförts. Nedan förtydligas för det första hur studenternas förmåga att tillämpa de förväntade förskoledidaktiska kunskaperna säkerställs och för det andra ges exempel på hur ämnesdidaktiska inslag genomförs och hur man säkerställer att studenterna har förmåga att tillämpa ämnesdidaktiska kunskaper.

Exempel på säkerställande av förmåga att tillämpa de förväntade förskoledidaktiska kunskaperna

Kurs	Lärandemål/FSR	Examination	Ex på bedömningskriterier för Godkänt
6PE183, 6hp Förskollärare som profession (UK)	- med stöd av aktuell forskning föreslå och motivera hur verksamhet i förskola kan utformas så att omsorg, lek och lärande bildar en helhet (d)	Skriftlig, individuell hemtentamen där studenten ska föreslå och motivera hur verksamhet i förskola kan utformas så att omsorg, lek och lärande integreras	Studenten kan - beskriva relationen mellan begreppen lek, lärande och omsorg, - konkret föreslå och motivera hur arbetet med omsorg, lek och lärande kan bilda en helhet i förskolan. - basera beskrivningar och motiveringar på förskolans läroplan och aktuell forskning
6PE251 10 hp Att undervisa i förskolan (VFU)	- tillämpa sådan förskoledidaktik och metodik som krävs för att leda barn i grupp (d)	Tillämpning av förskoledidaktik och metodik i barngrupp vid u-lärares besök. Treparsamtal (student/handledare/lärare): studenten utvärderar och reflekterar över sin didaktiska aktivitet.	Studenten kan - initiera, genomföra och leda samt avsluta en undervisningssituation med en mindre grupp barn - skapa relationer med barn genom att initiera kontakt, vara närvarande, samtala och lyssna - relatera sin utvärdering och reflektion till forskning och beprövad erfarenhet.

Exempel på genomförande av ämnesdidaktiskt innehåll och på säkerställande av förmåga att tillämpa de ämnesdidaktiska kunskaperna

Kurs	Lärandemål/FSR	Examination	Ex på bedömningskriterier för Godkänt
6LÄ063 15hp Språk, litteracitet och barnlitteratur	- observera och analysera barns språk och pedagogers språkanvändning samt utifrån detta föreslå pedagogiska insatser i förskolans och förskoleklassens undervisning (n) - analysera och diskutera multimodala texters roll i barns språk-, läs- och skrivutveckling (n)	- fältstudie, muntliga seminarier och en röstlaboration - skriftlig hemtentamen om barns språkutveckling	Studenten ska - visa förmåga att utifrån en autentisk förskole-/förskoleklassmiljö beskriva och analysera kommunikation och språkanvändning hos barn och vuxna, och utifrån detta föreslå pedagogiska insatser i förskolans/förskoleklassens undervisning i relation till litteraturen och aktuella läroplaner - visa förmåga att analysera och diskutera multimodala texters roll i barns språk-, läs- och skrivutveckling med stöd i aktuell forskning och läroplaner för förskolan/förskoleklassen.
Exempel på innehåll och genomförande: I seminarier, ämnesdidaktiska övningar och en fältstudie behandlas förskollärares uppgift och möjligheter att främja barnens muntliga och skriftliga språkutveckling, relaterat till forskning och beprövad erfarenhet. Utifrån kurslitteraturen får studenterna öva på att identifiera och analysera språkutvecklande aktiviteter och interaktioner i förskolans och förskoleklassens verksamhet. Studenterna analyserar bilderböcker och lyrik utifrån kurslitteraturens teoribildning, språkutvecklande aspekter samt de normer som gestaltas.			
6MN045 7, 5 hp Matematik för förskolan	- planera och genomföra matematiska aktiviteter lämpliga för förskolans och förskoleklassens verksamhet (g)	Muntlig och skriftlig redovisning av fältstudieuppgift med barn	Studenten kan - välja ut matematikinnehåll lämpat för barn i förskolan/förskoleklass - planera och genomföra aktiviteter anpassade till aktuell barngrupp och matematikinnehåll.
Exempel på innehåll och genomförande: I seminarier, didaktiska övningar och en fältstudie behandlas förskollärares uppgift och möjligheter att främja barnens matematikutveckling, relaterat till forskning och			

	beprövad erfarenhet. Det matematiska innehållet i övningarna och fältstudien baseras på Bishops aktiviteter leka, förklara, räkna, lokalisera, designa och mäta. Studenterna tränas i att få syn på matematiken i vardagen och att tillvarata situationer både för spontana inspel och som utgångspunkt för planerade aktiviteter för barn i förskola och förskoleklass.		
6PE253, 11hp Lärarkursens dimensioner 1 (VFU)	självständigt och i sam- verkan planera, genom- föra och utvärdera ett ämnesdidaktiskt tema/projektarbete där språk, matematik och skapande ingår i undervisningen (d)	1. Tillämpa ämnesdidaktik i barngrupp vid universitets- lärares besök, samt utvär- dera och reflektera över detta vid trepartssamtalet efteråt 2. Skriftlig ind. rapport: analys av planering, genom- förande och utvärdering av det ämnesdidaktiska tema- arbetet med inslag av språk, matematik och skapande	Studenten kan 1. med grund i läroplan och aktuell forskning, genomföra undervisning om språk, matematik och skapande utifrån ämneskunskaper och ämnesdidaktik anpassad för barn i förskolan 2. Analysera och reflektera över mål, innehåll, genomförande och utvärdering gällande hela temaarbetet. Analysen skall förankras i styrdokument och aktuell forskning om både språk, matematik och skapande
	Exempel på innehåll och genomförande: <i>Under VFU:</i> - studenten planerar, genomför, dokumenterar, utvärderar och utvecklar ett temaarbete över 5 veckor som involverar matematik, språk och skapande. Studenten använder kunskaper från tidigare ämneskurser, diskuterar och samråder med handledare och arbetslag om upplägg, genomförande och utvärdering av temaarbetet så det blir utvecklande och lärorikt för de barn som deltar. - Vid universitetslärares besök genomför studenten ett av de planerade tematillfällena. Detta utvärderas efteråt tillsammans med läraren och handledaren. <i>Efter VFU:</i> - studenten presenterar sitt temaarbete i mindre grupp för överspridning och diskussion av gruppens arbeten.		

Mål 5. Färdighet och förmåga: visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

UKÄ:s bedömargrupp framhåller, utöver kritiken ovan av säkerställande och kedjan från examensmål till bedömning, att det är tydligt hur utbildningen tillser att studenterna får förmåga att stimulera varje barns lärande. Begreppet undervisning, relaterat till förskola och förskoleklass, används inte i FSR och det framkommer inte tydligt hur undervisningsrelaterade frågor behandlas. Innehåll som utvecklar förmågor och färdigheter för att utforma det pedagogiska arbetet självständigt och tillsammans med andra är inte tydligt beskrivna.

Analys: Utbildningsinslag som rör planering, genomförande, utvärdering och utveckling av undervisning och pedagogisk verksamhet i övrigt för att stimulera barnens lärande och utveckling har sedan länge funnits väl representerade i ett flertal kurser. Detta framkom dock inte tillräckligt klart i självvärderingen. Däremot har undervisningsbegreppet varit alltför lite framträdande i FSR. Ej heller har studenternas förmåga att lägga upp det pedagogiska arbetet självständigt och i samarbete med andra tydliggjorts i bedömningskriterierna.

Vidtagna åtgärder: Kursplaner, FSR, examination och bedömningskriterier har genomgått en översyn i syfte att tydliggöra hur studenternas förmågor ska leda till att stimulera varje barns lärande. Undervisningsbegreppet har även införts i ett antal FSR. Nedan ges exempel på hur undervisningsaspekter behandlas i innehåll och genomförande av lärandeaktiviteter samt i reviderade FSR och bedömningskriterier. I fråga om innehåll och genomförande handlar det inte om större förändringar utan snarare om att komplettera med beskrivningar som saknades i självvärderingen.

Exempel på innehåll och genomförande samt säkerställande av förväntade studieresultat under mål 5

Kurs	Lärandemål/FSR	Examination	Ex på bedömningskriterier för Godkänt
------	----------------	-------------	---------------------------------------

6PE203, 5hp Förskolans uppdrag och arbetssätt 1	- utifrån givna ramar planera för en undervisningssituation i förskolan (n)	1. Redovisning av workshop där studenterna, utifrån ett underlag, planerar en undervisningssituation. Grupperna ger muntlig feedback på varandras planeringar. 2. Skriftlig hemtentamen. En del rör pedagogisk planering	Studenten kan, med grund i förskolans läroplan och aktuell forskning (1) planera en undervisningssituation i samarbete med andra utifrån utgångspunkter, ramfaktorer, mål, aktivitet, förberedelser, genomförande och avslutning, (2) redogöra för hur pedagogisk planering kan ligga till grund för undervisning för barns lärande och utveckling,
Exempel på innehåll och genomförande: <i>Föreläsning:</i> ”Planering och praktisk tillämpning av pedagogisk planering”. Ett underlag med vad som ska ingå i planering i förskolan introduceras för att sedan användas med olika omfattning och djup i olika kurser, bl.a. VFU-kurserna. Underlaget grundas på didaktisk forskning/litteratur och förskolans styrdokument. <i>Workshop:</i> Utifrån planeringsunderlaget formuleras i en mindre grupp en planering för en omsorgssituation. Grupperna tar del av och diskuterar varandras planeringar.			
Kurs	Lärandemål/FSR	Examination	Ex på bedömningskriterier för Godkänt
6PE251, 10 hp Att undervisa i förskolan (VFU)	- med stöd planera, genomföra, dokumentera och utvärdera undervisning för att stimulera barns lärande och utveckling (n)	Examinationen baseras dels på studentens skriftliga planering och genomförande av en undervisningsaktivitet med några barn, dels på studentens utvärdering av sina insatser vid ett trepartssamtal	Studenten kan, utifrån styrdokument och forskning - göra en realistisk planering och genomförande av undervisning för att stimulera varje barns utveckling och lärande, - systematiskt dokumentera och kritiskt utvärdera dessa undervisningsmoment.
Exempel på innehåll och genomförande: Under VFU tränar studenten återkommande, med stöd av handledaren, att planera, genomföra, dokumentera och utvärdera avgränsade undervisningssituationer (dagliga omsorgssituationer såväl som lärandeaktiviteter) för en mindre grupp barn. Vid universitetslärarens besök har studenten planerat för ett undervisningstillfälle som genomförs med en mindre grupp barn, och efteråt utvärderas tillsammans med läraren och handledaren.			
Kurs	Lärandemål/FSR	Examination	Ex på bedömningskriterier för Godkänt
6PE237, 10hp Bedömning för lärande i förskolan (UK), Moment 1	- använda teorier om motivation och grundprinciper för formativ praktik för att stödja barns utveckling (g)	Tillämpningsövning där situationer i förskolan ska analyseras utifrån motivationsperspektiv. Muntlig redovisning baserad på skriftligt underlag Tentamen om motivation och formativ bedömning utifrån föreläsningar och tillämpningsövningar	Studenten kan, med stöd i teoretiska begrepp och aktuell forskning inom didaktik och värdegrund för förskolan - utveckla konkreta förslag för att stödja barns motivation att lära och argumentera för förslagen utifrån motivationsteorier - diskutera möjliga svårigheter och lösningar som följer med genomförandet av förslagen
Exempel på innehåll och genomförande: Föreläsningar behandlar, med stöd av forskning och styrdokument, hur barns lärande kan följas och verksamheten utvärderas, hur teorier kan användas och hur analyser kan genomföras och sedan ligga till grund för utveckling av undervisning för alla barns lärande och utveckling. Även relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet behandlas. Föreläsningarna kompletteras med workshops i mindre grupper där dokumentationer från undervisningen analyseras. Analysen grundas på teoretiska begrepp och aktuell forskning om didaktik och värdegrund för förskolan. Utifrån analyserna diskuteras konkreta förslag på utveckling av undervisningen och vad lärandets objekt i de olika situationerna kan vara.			
Kurs	Lärandemål/FSR	Examination	Ex på bedömningskriterier för Godkänt
6PE287, 7,5hp Lärarkrets dimensioner för förskolan 2 (VFU)	- självständigt planera, genomföra och utvärdera undervisning för barn i grupp och som stimulerar varje barns lärande och utveckling (n)	- Självständigt genomförande av planerad undervisningsaktivitet i större barngrupp. Utvärdering av denna insats och VFU-perioden i trepartssamtal med lärare och handledare.	Studenten kan - uppvisa självständighet i att planera undervisning, genomföra aktiviteten och utvärdera den. - i undervisningen visa lyhördhet inför barns olika behov, erfarenheter och kunskaper, samt förmåga till överblick och anpassning till rådande omständigheter, för att skapa förutsättningar för barn att utvecklas och lära. - relatera planering, genomförande och utvärdering till aktuell forskning/litteratur samt till styrdokumentet för förskolan
Exempel på innehåll och genomförande: Under VFU ska studenten analysera förskolans kvalitetsredovisning och självständigt bedöma ett område som behöver utvecklas. Underlaget ingår i utvecklingsarbetet. Studenten presenterar och diskuterar arbetet med arbetslaget, uppdaterar hur det fortlöper samt föreslår hur arbetet kan fortsätta efter VFU-perioden. Vid universitetslärarens besök genomförs en av aktiviteterna i utvecklingsarbetet med en större grupp barn, och efterföljande utvärdering och samtal med läraren och handledaren planeras och leds av			

studenten. Studenten tar ett helhetsansvar under en 3-dagarsperiod för planering, genomförande och ledning av förskoleverksamhet. Efter VFU presenteras och diskuteras arbetet med utvecklingsområdena i en mindre grupp.

Mål 6. Värderingsförmåga och förhållningssätt: visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter, särskilt med beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt hållbar utveckling.

UKÄ:s bedömargrupp framhåller utöver ovannämnda kritik av brister i säkerställandet: Hållbarhetsperspektivet är ytligt behandlat och rör främst sociala dimensioner. Förmågan att göra bedömningar utifrån hållbar utveckling behandlas ej specifikt. Det är inte klart hur examinationer visar på studenternas förmåga att göra bedömningar i det pedagogiska arbetet utifrån vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av barns rättigheter samt en hållbar utveckling.

Analys: Vi bedömer att hållbarhetsfrågor och bedömningar i förskolan utifrån hållbarhetsperspektiv varit otillräckligt utvecklade i förskolläraprogrammet. Oklarheten i säkerställandet av studenternas förmåga att göra bedömningar i det pedagogiska arbetet med särskilt beaktande av barns rättigheter och hållbar utveckling hänger samman med detta och med de generella brister som påtalats i A ovan.

Vidtagna åtgärder: Hållbarhetsaspekter ur samhälls- och naturvetenskapliga perspektiv samt förmåga att göra bedömningar i förskolan på hållbarhetsgrunder har införts och/eller tydligare skrivits fram i de reviderade kursplanerna för UK-kurser, kurser inom det förskolepedagogiska området samt VFU. Bedömningskriterier för examination har utarbetats för hållbarhetsaspekterna och för målet i sin helhet.

Exempel på behandling av hållbarhet och på säkerställande av förmågan att göra bedömningar i det pedagogiska arbetet utifrån rättighets- och hållbarhetsperspektiv

Kurs	Lärandemål/FSR	Examination	Ex på bedömningskriterier för Godkänt
6NO043 15 hp Naturvetenskap och teknik för förskolan	<ul style="list-style-type: none"> - analysera och diskutera hur en mänsklig aktivitet kan påverka vår gemensamma livsmiljö, lokalt och globalt, (g) - kritiskt bedöma det egna förhållningssättet i relation till det pedagogiska arbetet i naturvetenskap och teknik utifrån relevant forskning och hållbarhetsperspektiv (d) 	<p>Skriftlig salstentamen</p> <p>Examinerande tillämpningsövningar, bl.a. i barngrupp, då studenterna ska använda relevanta begrepp och visa god uppfattning om adekvat innehåll och undervisningsaktiviteter i förskolan.</p> <p>Skriftlig inlämningsuppgift: studenten ska analysera hur barn utvecklar förståelse för naturvetenskap, teknik och hållbarhet</p>	<p>Studenten kan - karakterisera och värdera människans roll i lokala och globala ekosystem ur ett hållbarhetsperspektiv</p> <ul style="list-style-type: none"> - analysera och bedöma aktiviteter om hållbar utveckling i barngrupp med avseende på naturvetenskapliga och tekniska begrepp/företeelser på basis av styrdokument och forskning - ställa frågor som väcker barns medvetenhet om naturvetenskap, teknik och hållbarhet samt möta barns nyfikenhet om dessa områden
<p>Exempel på innehåll och genomförande: Genom varierade innehållsexempel och arbetssätt ges studenten förmåga att göra bedömningar i det pedagogiska arbetet utifrån hållbarhetsperspektiv. Baserat på boken <i>Den Kupade Handen</i> av B Sundin, i vilken naturresurser och mänsklig utarmning av dessa utgör ett centralt tema, behandlas hållbar teknik i examinerande seminarier. För- och nackdelar med ny teknik relateras till tidigare felgrepp, och möjligheter att skapa ett hållbart samhälle i framtiden diskuteras. I examinerande konstruktionsuppgift, "Black Box", ska studenterna bygga med återvunnet "gratismaterial", varvid tillgång på material och resurser kommer i fokus. I biologidelen av kursen behandlas en rad hållbarhetsaspekter, bland annat vikten av biologisk mångfald, risker med invasiva arter, vad som händer vid kompostering och varför det är bra om vi äter mer vegetarisk mat.</p>			
6PE260, 15hp Samhällsorientering för förskolan	<ul style="list-style-type: none"> - kritiskt granska och bedöma hur hållbarhetsfrågor utifrån aktuell forskning samt samhällsliga och etiska perspektiv kan aktualiseras och värderas i förskolans undervisning (n) - värdera och problematisera barns delaktighet och inflytande 	<p>Hela kursen: Skriftlig, vetenskaplig rapport som bygger på undersökande samtal med barn i förskola om samhällsorienterade frågor inklusive hållbarhetsfrågor</p> <p>Hållbarhetsblocket: Examinerande seminarier, skriftliga inlämningsuppgifter</p>	<p>Studenten kan - bedöma och redogöra för frågor kopplade till samhälle och hållbarhet som passar för barn i förskolan</p> <ul style="list-style-type: none"> - tillämpa valt innehåll i samtal med barn samt analysera och kritiskt reflektera kring några olika aspekter av både innehåll och interaktionen med barn

	i förskola och samhället i relation till barns rättigheter och hållbar utveckling (n)		- bygga redogörelse, bedömning och tillämpning på aktuell forskning och relevanta styrdokument
<p>Exempel på innehåll och genomförande: Blocket <i>Lärande för hållbar utveckling i förskolan</i> (2 v) tar upp hållbarhetsfrågor ur ekologiskt, sociologiskt och ekonomiskt perspektiv. Inledningsvis sätts ekosystemet, näringskedjor, kretslopp och hållbarhetsfrågor i ett historiskt perspektiv. Studenterna får läsa och sammanfatta FN:s utvecklingsprogram "Blir världen bättre?" och förbereda minst 3 frågeställningar som presenteras och ventileras på ett seminarium om de globala miljömålen. På seminariet "Omvärldsspaning" väljer studenten en vetenskaplig text om ekologisk hållbarhet, granskar den källkritiskt och kopplar till minst 5 delmål under de naturvetenskapligt inriktade globala hållbarhetsmålen. Studenten ska reflektera över varför det kan vara svårt att förenkla hållbarhetsfrågor. Studenten presenterar sin spaning på seminariet. I praktiska övningar och workshops får studenterna arbeta med hur hållbarhetsfrågor kan tillämpas och ligga till grund för bedömningar i förskolans verksamhet. En heldag "Globala målen i skolan och förskolan" innehåller föreläsningar och övningar om aspekter av de globala målen, t ex cirkulär ekonomi, mat och klimat.</p>			

Exempel på säkerställande av värderingsförmåga avseende hela målet

Kurs	Lärandemål/FSR	Examination	Ex på bedömningskriterier för Godkänt
6LU007, 7,5 hp Etik, demokrati och den heterogena lärande- miljön (UK)	- visa förmåga att identifiera och självständigt resonera kring etiska och kulturella konflikter som kan uppstå i skola och förskola och göra bedömningar utifrån styrdokument såväl som samhälleliga och etiska aspekter, med särskilt beaktande av demokratiska värderingar, de mänskliga rättigheterna och en hållbar utveckling (d)	1. Skriftlig individuell saltentamen där hållbar utveckling examineras i en essäuppgift. Den utgår från en vetenskaplig artikel om hållbarhet och hur sådana frågor kan behandlas i utbildningen. 2. Hemtentamen med fokus på den heterogena lärandemiljön 3. Workshop med metarefektivt undervisningsinslag där studenterna testar sina egna värderingar. 4. Skriftlig och muntlig redovisning av övning tillsammans med förskollärare utifrån en realistisk problemsituation.	Studenten ska 1. resonera och bedöma den etiska dimensionen i undervisning om hållbar utveckling, 2. identifiera och värdera mångvetenskaplighet, konsekvenser, ev. problem samt tänkbara lösningar, normer kring genus och sexualitet, hur de återskapas och utmanas i förskolan. 3. kritiskt reflektera över förgivtagande av värderingar och möjliga konsekvenser; bedömer behov och metoder för etiskt resonerande i förskolan 4. redovisa och kritiskt reflektera över problem, mål, handlingsalternativ, möjliga konsekvenser, slutlig bedömning och utvärdering.
6PE252, 10 hp Förskolans uppdrag och arbetssätt 2	- göra bedömningar av hur barns rättigheter beaktas i undervisningssituationer med utgångspunkt i FN:s barnkonvention och aktuell forskning (n)	- Workshop med muntlig redovisning kring fall med undervisningssituationer i förskola. Utifrån barnkonventionen diskuterar och bedömer studenter förskollärares arbete med fokus på barns rättigheter	Studenten kan - bedöma och kritiskt granska hur barns rättigheter och delaktighet beaktas i olika förskolesituationer utifrån FN:s barnkonvention och relevant forskning, - problematisera hur enskilda barn vs barngruppen bemöts, identifiera relaterade dilemman, - föreslå hur dessa dilemman kan hanteras samt hur undervisningen för alla barns delaktighet kan utvecklas.
6PE287, 7,5hp Lärarkrets dimensioner för förskolan 2 (VFU)	- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar av förskolans kvalitetsarbete med stöd av styrdokument och aktuell relevant forskning (n) - inta ett professionellt förhållningssätt genom att i det pedagogiska arbetet beakta yrkesetiska principer, en hållbar utveckling och barnkonventionen (n)	Examinationen sker i form av - tillämpning av färdigheter vid u-lärarens VFU-besök - individuella skriftliga och muntliga redovisningar	Studenten kan - värdera förskolans kvalitetsarbete och därvid explicit relatera till forskning och styrdokument, inklusive barnkonventionen, som hen förhåller sig till - föra ett kritiskt och prövande resonemang kring sin egen kartläggning och planering - visa prov på ett etiskt förhållningssätt i det pedagogiska arbetet - reflektera över och bedöma förskolans sätt att arbeta med hållbar utveckling
<p>Exempel på innehåll och genomförande: Inför VFU kartlägger studenten förskolans verksamhet, bedömer dess kvalitetsarbete samt föreslår och planerar ett eget utvecklingsarbete. Hen ska reflektera över hur verksamheten förhåller sig till aktuell forskning, till barns rättigheter och en hållbar utveckling. Under VFU observerar studenten situationer där de etiska aspekterna i yrket utmanas, relaterar utmaningarna till gällande styrdokument och till hur hen vill arbeta <i>med sig själv</i> och med verksamheten för att möta sådana utmaningar i yrket.</p>			